

מִקְדָּשָׁא וּמְקִימִין ית
 מִשְׁכַּנָּא עד מִיתִיהוּן:
 כב וְנָטַל טַקְס מִשְׁרִית בְּנֵי
 אֶפְרַיִם לְחִילֵיהוּן וְעַל
 חִילָה אֱלִישָׁמַע בֶּר
 עֲמַהוּד: כג וְעַל חִילָא
 דְּשִׁבְטָא דְּבְנֵי מְנַשֶּׁה
 גְּמַלְיָאֵל בֶּר פְּדָה־צוּר:
 כד וְעַל חִילָא דְּשִׁבְטָא דְּבְנֵי
 בְנִימִן אֲבִידֹן בֶּר גְּדֵעוֹנִי:
 כה וְנָטַל טַקְס מִשְׁרִית בְּנֵי
 דָן מְכַנִּישׁ לְכָל מִשְׁרֵיתָא

נִשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהַקִּימוּ אֶת־
 הַמִּשְׁכָּן עַד־בָּאִם: (כב) וְנָסַע דָּגְלָל
 מִחֲנֵה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְעֲבָאתָם
 וְעַל־עֲבָאוֹ אֱלִישָׁמַע בֶּן־עַמִּיהוּד:
 (כג) וְעַל־עֲבָא מִטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁה
 גְּמַלְיָאֵל בֶּן־פְּדָה־צוּר: (כד) וְעַל־
 עֲבָא מִטֵּה בְנֵי בְנִימִן אֲבִידֹן
 בֶּן־גְּדֵעוֹנִי: (כה) וְנָסַע דָּגְלָל מִחֲנֵה
 בְּנֵי־דָן מְאִישׁ לְכָל־הַמַּחֲנֵת

בעל הטורים

(כה) מאסף. ג' במסורה הכא ואידך ואין איש מאסף אותם הביתה בפילגש בגבעה ואידך וכעמיר מאחרי הקוצר ואין מאסף שבת דן על שהיה עמהם פסל על כן אין איש מאסף שהענן היה פולט אותם ועמלק הרג בהם ונפלו כעמיר מאחרי הקוצר ואין מאסף:

רש"י

ומכניסין צו הארון והשלטן והמנורה והמזבחות. וזה משמעות המקרא, והקימו מקימי המשכן אותו עד טרם צואם של בני קהת: (כה) מאסף לכל המחנות. תלמוד ירושלמי (עירובין פ"ה ה"א). לפי שהיה שצטו של דן מרובה באוכלוסין היה נוסע באחרונה, וכל מי שהיה מאצד דצר היה מחזירו לו. אחיא כמאן דאמר כפיצה היו מהלכין, ומפיק לה מן פאשר יתנו קן יפעו (במדבר ג' יז). ואית דאמרי כקורה היו מהלכין, ומפיק לה מן

ראובן, ואחר כך ונסעו הקהתים: (כא) נשאי המקדש. נשאי דצרים המקודשים: והקימו את המשכן. בני גרשון ובני מרריה שהיו קודמים להם מסע שני דגלים, היו מקימין את המשכן כשהיה הענן שוכן, וסימן החנייה נראה דגל מחנה יהודה והם חונים, ועדיין בני קהת צאים מאחריהם עם שני דגלים האחרונים, היו בני גרשון ובני מררי מקימין את המקדש, וכשצאים בני קהת מוצאים אותו על מכונו

עיקר שפתי חכמים

ח בני גרשון ובני מררי שזכרו בפסוק י"ז הם הקימו את המשכן והם נסעו בראשונה והקימו את המשכן טרם באו בני קהת עם הארון וכלי הקודש ועד כואם ר"ל טרם כואם של הקהתים. כי הם היו נוסעים בראשונה קודם המחנות ואף שלמעלה בפסוקים כתיב ונסע דגל מחנה בני יהודה קודם ונסעו בני גרשון ג' כבר כתב הרא"ם שפי' ונסע דגל ג' שהובן לנסוע ולא נסע עוד (והוא מהפרי') כי מיד שראו סילוק הענן פרקו בני גרשון ובני מררי את המשכן ונענו בעגלות ונסעו. והארון וכלי הקודש היו מוכסים עד שנסע דגל ראובן, ואח"כ נסעו הקהתים. וכן מבוארים הפסוקים לנכון: מ אף ששבת יהודה היה מספרו מרובה מן בני דן צא וחשוב. אך לאשר שיהודה היה ראש השבטים ונסע ראשונה. לכך שבת שהיה מרובה באוכלוסין אחר שבת יהודה נסע באחרונה. ומ"ש הירושלמי שהיו מרובה באוכלוסין הוא למ"ד כתיבה ועל כרחך היה צריך להתפשט גם לצד מערב. אבל למ"ד כקורה א"צ לזה. כי הוא היה דגל האחרון (ר"ם):

לקוטי הלכות

(כה) וְנָסַע דָּגְלָל מִחֲנֵה בְנֵי דָן מְאִישׁ לְכָל הַמַּחֲנֵת - עקר תפלה בכונה הוא, לקשר ולאסף כל המחשבות והרצונות והנפשיות לתוך דבורי התפלה, לקבץ פזורי הנפש שזה בחינת המחשבות המתפזרים בשעת התפלה אל החוץ, וצריך לקבץ הנפש מן הפזור שלא

לְחִילֵיהוֹן וְעַל חִילָה
 אַחִיעֶזֶר בֶּר עֲמִישַׁדִּי:
 כו וְעַל חִילָה דְשִׁבְטָא דְבְנֵי
 אֲשֶׁר פִּגְעִיאל בֶּר עֶכְרֹן:
 כז וְעַל חִילָה דְשִׁבְטָא דְבְנֵי
 נַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּר עֵינָן:
 כח אֲלִין מִטְלָנִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְחִילֵיהוֹן וְנָטְלוּ: כט וְאָמַר
 מֹשֶׁה לְחֹבֶב בֶּר רְעוּאֵל

לְצַבְאֹתָם וְעַל-צַבָּאוֹ אַחִיעֶזֶר בֶּן-
 עֲמִישַׁדִּי: (כו) וְעַל-צַבָּא מִטָּה בְנֵי
 אֲשֶׁר פִּגְעִיאל בֶּן-עֶכְרֹן: (כז) וְעַל-
 צַבָּא מִטָּה בְנֵי נַפְתָּלִי אַחִירַע
 בֶּן-עֵינָן: (כח) אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי-
 יִשְׂרָאֵל לְצַבְאֹתָם וַיִּסְעוּ: ס (כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבֶב

בעל הטורים

(כח) ויסעו. ב' במסורה הכא ואידך ויסעו ויהי חתת אלהים. לומר מה שם היה חתת אלהים על כל סביבותיהם אף כאן ד"א ויסעו דהתם ריש פסוק ויסעו דהכא סוף פסוק דהתם לפי שיעקב ביער ע"א מתוכם לפיכך נסעו ביד רמה ושכינה לפנייהם אבל בני דן שהיה ביניהם ע"ז נסעו לאחור ולא לפנים שהיה הענן פולט אותם ועמלק היה הורג בהם:

רש"י

מאסף לכל המתנות: (כח) אלה מסעי. זה' (כט) חובב. הוא יתרו' שנאמר מִבְּנֵי תָנָז חֹתֵן קָדֵר מִסְעִיהֶם: ויסעו. ציוס ההוא' נסעו: מִטָּה (שופטים ד, יא), ומה תלמוד לומר וַתִּזְכַּרְתָּ

עיקר שפתי חכמים

י כי שמות המסעות הוא לקמן בפ' מסעי: כ ר"ל בעשרים באייר הנוכח בראש הפרשה: ל ולפ"ו נקרא יתרו ג"כ בשם אביו רעואל. רק שאצל אביו הוא שם העצם ואצלו היה שם התואר שנעשה רע לאל:

לקוטי הלכות

לְאָמֶם וְיִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ אֵל הַכְּבוֹד (עין בלקוטי מוהר"ן א' - סימן ס"ז), בִּי זֶה עֵקֶר תְּפִלָּה בְּכֹנֶנָה, דְּהֵינּוּ לְקִשְׁר וְלְאָסֶף כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת וְהַרְצוּנוֹת וְהַנְּפִשׁוֹת לְתוֹךְ דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה, לְקַבֵּץ פְּזוּר הַנְּפִשׁ שְׁזָה בְּחִינַת הַמַּחְשָׁבוֹת הַמְתַּפְּזָרִים בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה אֵל הַחוּץ. וְצָרִיךְ לְקַבֵּץ הַנְּפִשׁ מִן הַפְּזוּר שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם מִחֻשְׁבַּת חוּץ רַק לְקִשְׁר הַמַּחְשָׁבָה אֵל הַדְּבוּר בְּקִשְׁר אַמִּיץ וְחֹזֵק וְאִזִּי מְאֹסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁבִת אַבְדָּה, וְעַל-כֵּן בְּנֵי דָן שְׁהִיוּ מְאֹסְפִים לְכָל הַמַּחְנוֹת הָיוּ מַחְזִירִין כָּל הָאֲבֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁבִשְׁבִיל זֶה הָיוּ נִקְרָאִים מְאֹסֶף וְכו'. (חושן משפט - הלכות אבירה ומציאה - הלכה א', אות ג' בהתחלה לפי אוצר היראה - תפילה, אות ק')

יְהִי לוֹ שׁוֹם מִחֻשְׁבַּת חוּץ, רַק לְקִשְׁר הַמַּחְשָׁבָה אֵל הַדְּבוּר בְּקִשְׁר אַמִּיץ וְחֹזֵק, וְאִזִּי מְאֹסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת. וְעַל-כֵּן דָּגַל מַחְנֶה דָן הָיָה מְאֹסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת וּפְרַשׁ רַש"י שְׁהִיוּ מַחְזִירִין כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי מַחְנֶה דָן הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת שְׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ גְרוֹ יְאִיר בַּמֶּאֱמָר וּבָיוֹם הַכְּפוּרִים (סימן נו), עֵינָן שֵׁם הַיֵּטֵב שְׁמַחְנֶה דָן הוּא בְּחִינַת דִּינָא דְּמַלְכוּתָא, עֵינָן שֵׁם. וְעַל-כֵּן הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּבְחִינַת דְּנֵי אֱלֹהִים וְגַם שְׁמַע בְּקִלִּי. וְזֶה בְּחִינַת מְאֹסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת שְׁהִיוּ מְאֹסְפִים כָּל הַמַּחְנוֹת דְּקִדְשָׁה, הֵינּוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּכֹנֶנָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְאֹסְפִים וּמְקַבְּצִים כָּל הַמַּחְנוֹת לְתוֹךְ הַקְּדוּשָׁה בְּבְחִינַת הַחֲזֵרַת הַנְּפִשׁוֹת